

АНАЛІЗ ТА УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економічна аналітика
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	1 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції: 8 год, практичні: 8 год, СРС: 134 год)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен / модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Дученко Марина Михайлівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, доцент, Практичні заняття: Дученко Марина Михайлівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, доцент, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/ e-mail: duchenko.maryna@iit.kpi.ua
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський»: https://classroom.google.com/c/NzEzMDUxNjE5MTU3?cjc АС «Електронний Кампус» https://campus.kpi.ua Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI): https://ela.kpi.ua

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна спрямована вивчення теоретичних засад і принципів управління вартістю підприємства; засвоєння методики різних підходів до оцінки вартості; закріплення теоретичних положень, розв'язання конкретних задач управління вартістю підприємства; оволодіння навичками оцінки вартості підприємства; визначення та управління вартістю окремих складових активів; обґрунтування напрямів та шляхів збільшення вартості компанії та зростання багатства інвесторів та акціонерів.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей з управління вартістю підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Предметом даної дисципліни є сукупність методів та процесів управління вартістю компанії.

Викладання навчальної дисципліни зорієнтоване на формування та підсилення у здобувачів ряду компетентностей та результатів навчання:

Компетентності, на формування яких зорієнтована дисципліна:

- здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки;
- здатність збирати, систематизувати й обробляти інформацію, необхідну для оцінки вартості підприємства;
- здатність оцінювати вартість підприємства з використанням дохідного, витратного та порівняльного підходів;
- здатність здійснювати оптимізацію структури капіталу з метою максимізації ринкової вартості підприємства.

Результати навчання:

- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики;
- обирати оптимальний методичний підхід до оцінювання ринкової вартості підприємства;
- володіти навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання чинників, що впливають на ринкову вартість підприємства;
- розробляти комплекс заходів із управління вартістю підприємства з використанням сучасних фінансових інструментів.

М'які навички (Soft skills): навички креативності, навички критичного мислення, відкритість до нових знань, аналітичного бачення, вміння концентруватися, логічне мислення.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Пререквізити: загальні знання з економічної теорії, економіки підприємства, економічного аналізу, базові та поглиблені знання з стратегуванні економічного розвитку, економічної діагностики та консалтингу.

Постреквізити: у подальшому дисципліна буде корисною для опановування освітніх компонент «Практика» і «Виконання магістерської дисертації».

3. Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретичні основи управління вартістю компанії

Тема 2. Аналітичні інструменти вартісної оцінки компанії

Тема 3. Дохідний підхід до оцінки бізнесу.

Тема 4. Метод дисконтованих грошових потоків в оцінці бізнесу

- Тема 5. Порівняльний (ринковий) підхід до оцінки вартості компанії
Тема 6. Витратний підхід до оцінки бізнесу
Тема 7. Використання фінансової звітності для оцінки та управління вартістю компанії
Тема 8. Комплексне управління різними складовими вартості компанії
Тема 9. Інструменти та методи управління вартістю компанії

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Гриценко О. А. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Управління вартістю бізнесу» Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 62 с.
2. Бабій О.М., Малишко В.С., Пудичева Г.О. Управління вартістю підприємства: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2016. 207 с.
3. Вартісно-орієнтоване управління фінансами підприємств: Навчальний посібник. Л.А. Костирко, О.О. Терещенко, Р.О. Костирко, О.О. Середа. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. 466 с.
4. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.

Додаткова література

1. Корягін М. В. Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції: монографія. Львів : ЛІКА, 2019. 389 с.
2. Корягін М. В. Підходи до визначення поняття вартості підприємства та їх розвиток. Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. 2018. № 1. С. 121-126.
3. Єрофєєва Т.А. Підходи до оцінювання вартості бізнесу: проблеми їх використання. Економічні науки. 2020. № 1. С. 25-30.
4. Мозенков О. Проблеми застосування вартісних показників для оцінки діяльності та прогнозування розвитку підприємств з корпоративними правами. Економіст. 2021. № 6. С. 54-59.
5. Сендерович А. Й. Сучасні моделі оцінки вартості компаній. Економічна наука. 2018. № 1. С. 99-106.
6. Шевчук Н.В. Сучасні моделі оцінювання доданої вартості підприємства. Стратегія економічного розвитку України. 2018. №35. С. 271-277.
7. Кульбач Ю. О. Механізм управління вартістю підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 23. С. 82-86.
8. Koller Tim, Goedhart Marc H., Wessels David, Valuation : measuring and managing the value of companies. McKinsey & Company. Seventh edition. Hoboken, New Jersey: Wiley, 2020. 879 p.
9. Захарін О. О. Вартісно-орієнтоване управління на основі стейкхолдерського підходу в контексті інно-ваційного розвитку підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 10 (160). С. 149-157.
10. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2018. 408 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL : <https://www.nssmc.gov.ua>
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua>
3. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АІФРУ): вебсайт URL: <https://www.smida.gov.ua/about>
5. Українська аналітична онлайн-система для бізнесової аналітики, конкурентної розвідки та перевірки контрагентів - YouControl . Офіційний вебсайт: URL: <https://youcontrol.com.ua>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання:

Методи організації навчання: лекції; практичні заняття; консультації; самостійна робота.

Загальні методи навчання: практико - орієнтоване навчання, метод проблемного викладу, частково-пошуковий; відтворювальний метод при виконанні модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Спеціальні методи навчання: аналітичні завдання, групова дискусія.

Елементи і прийоми: модерація, фасилітація, мозковий штурм, групова дискусія, презентації.

Метод дистанційного навчання – для інтерактивної взаємодії здобувачів та викладачів в синхронному (Zoom) та асинхронному (Google Workspace) режимі.

Форми та методи оцінювання:

Поточний контроль: передбачає накопичення балів за: виконання аналітичних завдань, участь у групових дискусіях, виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Семестровий контроль: екзамен

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 8 годин лекційних (Л) та 8 годин практичних занять (П), модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Розподіл годин			Назви розділів, тем	Зміст занять та самостійної роботи здобувачів	Контрольні заходи
Л	П	СР			
1	2	3	4	5	6
0	0	10	Тема 1. Теоретичні основи управління вартістю компанії	<p>СР. Вступ. Управління вартістю бізнесу і традиційна модель управління. Поняття вартості компанії як об'єкту управління. Стейкхолдери та їх інтереси в управлінні вартістю компанії.</p> <p>П. Організаційні питання вивчення дисципліни. Основні вимоги в ході вивчення дисципліни, система оцінки успішності студентів, рейтинг успішності. Виконання аналітичних завдань.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	9	Тема 2. Аналітичні інструменти вартісної оцінки компанії	<p>Л. Аналітичні інструменти вартісної оцінки компанії. Об'єктивний характер зміни вартості грошей у часі.</p> <p>П. Структура капіталу оцінюваного бізнесу, вартість власного та інвестованого капіталу. Виконання аналітичних завдань.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	10	Тема 3. Дохідний підхід до оцінки бізнесу.	<p>Л. Дохідний підхід до оцінки бізнесу. Загальна характеристика дохідного підходу.</p> <p>П. Умови та сфера застосування дохідного підходу. Особливості використання звітності в рамках оціночних підходів. Виконання аналітичних завдань.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	10	Тема 4. Метод дисконтован	Л. Метод дисконтованих грошових потоків в оцінці бізнесу	Оцінювання участі в груповій дискусії

			их грошових потоків в оцінці бізнесу	<p>П. Поняття грошового потоку та його види. Характеристика процента як доходу. Основні поняття фінансової математики.</p> <p>Групова дискусія «Переваги та недоліки доходного підходу»</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	
1	1	10	Тема 5. Порівняльний (ринковий) підхід до оцінки вартості компанії	<p>Л. Порівняльний (ринковий) підхід до оцінки вартості компанії</p> <p>П. Алгоритм вибору аналога в рамках порівняльного підходу. Виконання аналітичних завдань.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	10	Тема 6. Витратний підхід до оцінки бізнесу	<p>Л. Витратний підхід до оцінки бізнесу</p> <p>П. Методи витратного підходу. Особливості оцінки окремих видів активів в рамках затратного підходу. Виконання аналітичних завдань.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	10	Тема 7. Використання фінансової звітності для оцінки та управління вартістю компанії	<p>Л. Використання фінансової звітності для оцінки та управління вартістю компанії</p> <p>П. Первинний аналіз балансу підприємства. Виконання аналітичних завдань.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	10	Тема 8. Комплексне управління різними складовими вартості компанії	<p>Л. Комплексне управління різними складовими вартості компанії</p> <p>П. Управління майновим комплексом підприємства. Управління бізнес-потенціалом.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання виконання аналітичних завдань
1	1	10	Тема 9. Інструменти та методи управління вартістю компанії	<p>Л. Інструменти та методи управління вартістю компанії</p> <p>П. Огляд основних інструментів управління вартістю компанії. Групова дискусія щодо впливу інновацій на вартість компанії. Групова дискусія щодо впливу інновацій на вартість компанії.</p> <p>Підведення підсумків навчального семестру. Виведення та обговорення поточного рейтингу.</p> <p>СР. Опрацювання теми, закріплення практичних навичок з виконання аналітичних завдань</p>	Оцінювання участі у груповій дискусії
0	0	15	Модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи	СР: підготовка навчальних завдань модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи	Перевірка модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
		30	Екзамен	СР: підготовка до складання екзамену	
8	8	134			

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, СР – самостійна робота, РН – результати навчання

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 134 години самостійної роботи. На самостійну роботу виноситься: поглиблене опрацювання тем дисципліни, виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи, підготовка до складання семестрового контролю.

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

	Розподіл годин	Вид самостійної роботи
		Поглиблене опрацювання тем дисципліни
1	10	Тема 1. Теоретичні основи управління вартістю компанії Види вартості в оцінці бізнесу: ринкова вартість, інші види вартості.
	9	Тема 2. Аналітичні інструменти вартісної оцінки компанії Час, ризики, ставка доходу як основні чинники визначення вартості об'єктів, які дають дохід. Тимчасова оцінка грошових потоків. Визначення ставки дисконту для інвестованого капіталу: метод простої інвестиційної групи, метод інвестиційної групи з амортизацією, метод Аккерсон-Елвуд.
	10	Тема 3. Дохідний підхід до оцінки бізнесу. Методи доходного підходу.
	10	Тема 4. Метод дисконтованих грошових потоків в оцінці бізнесу. Зміст поточної та майбутньої вартості. Врахування ризиків в рамках доходного підходу.
	10	Тема 5. Порівняльний (ринковий) підхід до оцінки вартості компанії. Методи порівняльного підходу.
	10	Тема 6. Витратний підхід до оцінки бізнесу. Методи витратного підходу.
	10	Тема 7. Використання фінансової звітності для оцінки та управління вартістю компанії. Первинний аналіз балансу підприємства
	10	Тема 8. Комплексне управління різними складовими вартості компанії Управління майновим комплексом підприємства. Управління бізнес-потенціалом.
	10	Тема 9. Інструменти та методи управління вартістю компанії
2	15	Виконання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи
3	30	Підготовка до складання екзамену
	134	

Політика і контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. В університеті студенти повинні поводитись відповідно до Правил внутрішнього розпорядку. При цьому, варто дотримуватись розкладу занять, при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви). В аудиторіях і на лекціях необхідно користуватися мобільним телефоном у беззвучному режимі. Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Втім, ключовими заходами при викладанні дисципліни є ті, які формують семестровий рейтинг студента, а саме: участі в опитуванні, ділових та рольових іграх, ситуаційних вправах, аналізі конкретних ситуацій, груповій та індивідуальній роботі. Тому, у разі пропуску практичного заняття студент не матиме можливості отримати відповідні рейтингові бали.

Студенти мають своєчасно виконувати завдання відповідно до умов отримання першої та другої атестації, писати модульну контрольну роботу.

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету, пов'язаних з введенням карантину або режиму воєнного стану в державі, освітній процес здійснюється у дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі ZOOM. Посилання на конференцію видається на початку семестру і розміщується в АС «Електронний кампус». З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://classroom.google.com/c/NzEzMDUxNjEуMTU3?cjc>). Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Правила поведінки на заняттях. Дотримання норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>).

На території університету студенти мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті.

Під час дистанційного режиму навчання потрібно мати та використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський».

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування міжнародних конференцій та інших науково-практичних заходів за умови активної участі у таких заходах. Для опанування і поглиблення практичних навичок на заняття можуть бути запрошені професіонали-практики (стейкхолдери) за попереднім узгодженням.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Положення про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>) регламентує визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. У разі проходження здобувачем онлайн курсу чи іншого елементу неформальної освіти за наведеною у розділі «Додаткова інформація з дисципліни» здобувачеві/здобувачці можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання. У разі навчання на неформальній освіті за самостійного її обрання проходиться процедура валідації, що передбачає подання здобувачем заяви на ім'я декана, декларації підтверджувальних документів. Рішення про визнання чи не визнання приймається комісією у складі завідувача кафедри, викладача, гаранта освітньо-професійної програми.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали можуть бути отримані за додаткове проходження онлайн курсів, наукову активність, зокрема: публікації у зарубіжних виданнях та виданнях, що входять до наукометричних баз, використання власних наукових досліджень під час підготовки аналітичних та навчально-дослідницьких завдань.

Заохочувальні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не може перевищувати 10% стартової шкали для РСО-2.

Штрафні бали не передбачаються.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського

(<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу, а негативний результат оцінюється в 0 балів.

Календарний контроль проводиться два рази на семестр і передбачає проведення модульної контрольної роботи, яка здійснюється у вигляді письмової контрольної роботи, що містить теоретичні та практичні завдання. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену за РСО-2 (другого типу), що передбачає оцінювання виконаних завдань впродовж семестру (стартова складова) та оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача під час проведення семестрового контролю на екзамені (підсумкова складова).

Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (<https://ecampus.kpi.ua>).

Політика дедлайнів та перескладань. Формування семестрового рейтингу студента ґрунтується на своєчасному виконанні поточних завдань, написанні модульної контрольної роботи згідно графіку викладання дисципліни. Порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, може не дати змоги набрати відповідну кількість балів для отримання заліку. Детальніше – Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/files/n3277.pdf>).

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності. Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політики та принципів академічної доброчесності, які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положенні про систему запобігання академічному плагиату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Усі завдання, як під час виконання навчальних завдань з дисципліни, мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так і інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи другого типу згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (PCO-2) (<https://osvita.kpi.ua/node/37>). Розмір стартової складової дорівнює 50 балів, екзаменаційної складової – 50 балів. Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання

8.1. Поточний контроль (тах 50 балів)

- виконання аналітичних завдань;
- участь у груповій дискусії;
- модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи.

Опрацювання аналітичних завдань (тах 10 балів).

Розрахунок за одне завдання (5 завдань):

- 2 бали Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
- 1 бали Завдання виконано з певними неточностями, що має вплив на результат
- 0 балів Завдання не виконане

Участь у груповій дискусії (тах 10 балів).

Розрахунок за одне завдання (2 завдання):

- 5 балів Активна робота, повні відповіді під час виступу
- 3 бали Робота з доповненням до відповідей інших здобувачів
- 0 балів Пасивність

Модульна контрольна робота, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи: (тах 30 балів)

МКР включає: 1) теоретичні питання (10 балів), 2) аналітичне завдання (20 балів).

Теоретичні питання (2 питання по 5 балів) максимумо 10 балів	1) викладено питання всебічно, безпомилково і логічно – 5 балів
	2) викладено питання безпомилково, достатньо повно і без ознак плагіату - 4 бали
	3) викладено питання не повністю, основні аспекти розкрито – 3 бали
	4) завдання не виконано, виконано не повністю, основні аспекти не розкрито – 0 балів

Аналітичне завдання максимумо 20 балів	Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені – 20 балів
	Завдання виконано з певними неточностями, що має вплив на результат – 15 бали
	Завдання не виконане, або виконане неправильно – 0 балів

8.2. Семестровий контроль (екзамен) (тах 50 балів)

Умовою допуску до складання підсумкового екзамену є стартовий рейтинг не менше 30 балів.

Розрахунок балів за виконання завдань екзаменаційного білету:

- теоретичні питання (2 питання) мають на меті виявити рівень знання матеріалу в цілому:
  - 5 балів – відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно;
  - 4 балів – відповідь на питання викладено не достатньо повно, проте основні аспекти розкрито;
  - 3 балів – відповідь не розкриває ключових елементів у викладі, здебільшого ґрунтується на власних припущеннях або розмірковуваннях, а не знанні матеріалу;
  - 0 балів – не має відповіді.
- тестові завдання (8 завдань) демонструють глибину знань про теоретичні засади дисципліни, належать до тестів закритої форми, мають декілька запропонованих відповідей, з яких обирається одна правильна:
  - 2 бали відповідь вірна;
  - 0 балів відповідь не вірна
- аналітичне завдання. Передбачає виконання двох завдань:
  - 12 балів – продемонстровано знання матеріалу і вдало його застосовано для аналізу та доведення аналітичного завдання, наведено висновки з застосуванням набутих знань та вмінь;

- 9-10 балів – аналітичне завдання пояснене вірно, однак не наведено висновків за результатами або допущено помилки у твердженнях, поясненнях або доведенні;
- 6-7 балів – аналітичне завдання виконане, але визначене рішення не містить чітких обґрунтувань відповідних набутим навичкам пройденому курсу;
- 0 балів – завдання не виконано

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Згідно Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/148>: за рішенням кафедри для окремих освітніх компонентів, для яких семестровий контроль передбачений у формі екзамену, у разі, якщо заходи поточного контролю дозволяють однозначно визначити рівень набуття передбачених навчальною програмою компетентностей, допускається виставлення підсумкової оцінки за екзамен шляхом пропорційного перерахунку семестрових оцінок у підсумкову оцінку «автоматом» за 100-бальною шкалою, але у цьому разі обов'язковим залишається виконання здобувачем умов допуску до екзамену.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу).

Приклад завдання на модульну контрольну роботу, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи (додаток Б до силабусу).

Можливе зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою у рейтинг здобувача. Рекомендовані онлайн курси: «Вартість бізнесу та управління проектами»; «Введення в оцінку компаній з WACC»; «Оцінка компанії по моделі DCF»; «Valuation & Strategic Finance» (платформа онлайн освіти Coursera).

У навчальному процесі використовується аналітична онлайн система «YouControl».

Викладення дисципліни може бути переведено у дистанційну форму за відповідних умов згідно розпоряджень університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри економічної кібернетики, к.е.н., доц., Дученко Мариною Михайлівною

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 18 від 18.06.2024р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 10 від 24.06.2024 р.)

ДОДАТОК А

Перелік питань для підготовки до семестрового контролю

1. У чому суть концепції управління вартістю підприємства? У чому відмінність цієї концепції управління від традиційної моделі управління?
2. Що виступало об'єктом аналізу на різних етапах розвитку концепції управління вартістю компанії? Чому вартість є найкращим індикатором ефективності розвитку бізнесу?

3. Наведіть приклади для кожної з чотирьох груп інвестиційних рішень, ухвалених у процесі управління вартістю бізнесу.
4. У чому полягають переваги та недоліки моделі УВК?
5. Що таке ціна бізнесу? Які цілі її визначення та аналізу?
6. Чим відрізняються рівноважна, інвестиційна та ринкова вартості?
7. Наведіть приклади застосування принципу найефективнішого використання в рамках прибуткового та витратного підходів до оцінки бізнесу.
8. Які стейкхолдери найбільше зацікавлені у процесі управління вартістю компанії та чому?
9. Чому виникають протиріччя інтересів мажоритаріїв та міноритаріїв? На прикладі трьох показників продемонструйте, як процес УВК впливає на великих та дрібних акціонерів.
10. Які способи мінімізації негативного впливу процесу УВК на менеджмент, персонал та міноритаріїв?
11. Хто може бути зовнішнім стейкхолдером? Як процес УВК впливає на інтереси зовнішніх стейкхолдерів бізнесу?
12. Коли з'явилася концепція управління, заснованого на вартості, завдяки яким передумовам?
13. Який зв'язок між принципами корпоративного управління та менеджментом, заснованим на управлінні вартістю?
14. Покажіть місце і роль концепції вартісного управління в системі фундаментальних концепцій фінансового менеджменту.
15. Дайте визначення ринкової вартості з урахуванням вимог стандартів оцінки.
16. У яких цілях може здійснюватися визначення ринкової вартості бізнесу?
17. Наведіть класифікацію видів вартості бізнесу. Охарактеризуйте кожен з них.
18. Що являє собою «істинна вартість бізнесу» згідно з концепцією А. Дамодарана?
19. Назвіть основні теоретичні підходи Т. Коупленда і Дж. Муррін до управління вартістю бізнесу.
20. У чому полягає принципова відмінність концепції Управління, заснованого на вартості (VBM) від концепції Управління, сфокусованого на вартості (VFM)?
21. Назвіть основні фактори, що впливають на вартість бізнесу.
22. Які фактори можна віднести до факторів макроекономічного ризику?
23. Які основні джерела інформації про зовнішнє середовище діяльності підприємства?
24. Які фактори можна віднести до факторів внутрішніх умов функціонування підприємства?
25. Якими фінансовими показниками можна виразити ключові фактори вартості?
26. Що таке драйвери вартості?
27. Які варіанти моделей чинників вартості Ви знаєте?
28. Перелічіть цільові чинники вартості і покажіть їх взаємозв'язок.
29. Якими інтегральними показниками оцінюється ефективність менеджменту відповідно до VBM - підходу?
30. Назвіть основні вартісні показники та їх функції.
31. У чому сенс показників MVA і SVA?
32. Що таке грошова додана вартість?
33. Які елементи має включати система управління вартістю на підприємстві?
34. Що являє собою поняття «вартісне мислення»?

35. Перелічіть етапи створення системи управління вартістю бізнесу. Охарактеризуйте кожен з них.
36. Які організаційні заходи можуть збільшити вартість бізнесу в короткостроковому періоді?
37. Якими способами можна домогтися стратегічної переваги у вартості?
38. Що являє собою інфляційне коригування звітності в процесі оцінки?
39. Що розуміється під нормалізацією бухгалтерського балансу?
40. Які коригування активної частини балансу можуть бути необхідні в процесі нормалізації звітності?
41. Які коригування пасивної частини балансу можуть бути необхідні в процесі нормалізації звітності?
42. Назвіть можливі нормалізаційні коригування в звіті про прибутки.
43. Що розуміється під приведенням облікових даних до єдиної бази?
44. Який принцип лежить в основі методології доходного підходу?
45. Від чого залежить вибір моделі грошового потоку при використанні доходного підходу?
46. Що являє собою модель середньозваженої вартості капіталу?
47. Як визначити вартість бізнесу в постпрогнозний період відповідно до моделі Гордона?
48. В яких випадках при оцінці бізнесу необхідно внесення підсумкових поправок?
49. У чому полягає економічний сенс методу капіталізації прибутку?
50. Який взаємозв'язок існує між ставкою капіталізації і ставкою дисконту?
51. Перелічіть фактори, що впливають на вартість контрольних та неконтрольних пакетів акцій.
52. Яким чином розраховується знижка за недостатню ліквідність пакета?
53. Які теоретичні положення лежать в основі порівняльного підходу?
54. Які основні критерії відбору підприємств-аналогів?
55. Як розраховуються цінові мультиплікатори, і в чому полягає їх економічний сенс?
56. Які мультиплікатори належать до інтервальних, а які – до моментних?
57. У якому випадку доцільно використовувати мультиплікатор ціна / грошовий потік?
58. Які етапи включає процес формування підсумкової величини вартості?
59. Чи зобов'язаний оцінювач використовувати всі підходи при оцінці підприємства?
60. У яких випадках можлива відмова від тих чи інших підходів (методів)?
61. У чому полягає суть методу надлишкових прибутків?
62. Чому дорівнює оцінка ринкової вартості бізнесу згідно з методом накопичення активів?
63. Як можна визначити повну вартість будівництва?
64. Чим вимірюється фізичний, економічний технологічний і функціональний знос майна підприємства?
65. Назвіть основні методи, застосовувані в рамках майнового підходу до оцінки.
66. Назвіть основні положення концептуальної моделі управління вартістю, розробленої А. Дамодараном.
67. Як розраховується ефект від реструктуризації за моделлю «Пентагон»?
68. Що таке метакорпорація?
69. Які фінансові критерії ефективності управління вартістю пропонує компанія McKinsey?
70. Що являє собою збалансоване зростання бізнесу відповідно до концепції Уолша?
71. Назвіть фінансові показники, які виражають основні чинники збалансованого зростання.

72. Поясніть роль збалансованих систем показників в управлінні вартістю бізнесу.
73. У чому полягає відмінність найбільш відомих моделей систем показників (KPI від BSC)?
74. Які моделі систем показників вам ще відомі?
75. Назвіть чотири стратегічні перспективи управління відповідно до моделі Нортон і Каплана.
76. Яка, на ваш погляд, роль фінансової перспективи в моделі BSC?
77. Що являє собою рахункова карта підприємства?
78. Дайте визначення ліквідності.
79. Наведіть коефіцієнти ліквідності.
80. Якими показниками можна виразити фінансову стійкість?
81. Якими є цільові значення показників ліквідності та фінансової стійкості?
82. Якими шляхами можна досягти рекомендованих значень показників ліквідності та фінансової стійкості підприємства?
83. Що таке ділова активність підприємства?
84. Які коефіцієнти характеризують ділову активність підприємства?
85. У чому полягає економічний сенс коефіцієнтів оборотності?
86. Які існують шляхи прискорення оборотності?
87. Назвіть основні етапи аналізу структури і динаміки активів і пасивів підприємства.
88. Наведіть основні показники майнового стану підприємства.
89. Перелічіть основні показники ефективного використання майна підприємства.
90. Про що свідчать зміни у валюті балансу?
91. У чому полягає значення аналізу структури і динаміки активів і пасивів підприємства?
92. Які основні завдання вирішує управління пасивами підприємства?
93. У чому полягають основні завдання управління активами підприємства?
94. Що являють собою стратегія та тактика управління капіталом підприємства?
95. У чому полягає взаємозв'язок між вибором стратегії управління капіталом та зміною вартості підприємства?
96. Поясніть роль управління прибутком в управлінні вартістю підприємства.
97. Назвіть основні цілі управління прибутком підприємства.
98. Які документи фінансової звітності служать інформаційною базою для управління прибутком?
99. Охарактеризуйте основні стратегії управління прибутком підприємства.
100. Назвіть особливості моделі управління прибутком.
101. На вирішення яких питань спрямована розробка внутрішньогосподарських нормативних документів?
102. Поясніть взаємозв'язок цінової політики та управлінням прибутком підприємства.
103. Яким чином формуються оптові та відпускні ціни?
104. Охарактеризуйте параметри грошових розрахунків, що впливають на формування доходів підприємства.
105. Що розуміється під фінансовими механізмами стимулювання збуту продукції?
106. Поясніть взаємозв'язок управління витратами і управлінням прибутком підприємства.
107. Наведіть класифікацію витрат підприємства. Які цілі такого групування?
108. Яка мета оптимізації витрат?
109. У чому полягає ABC-аналіз?
110. Яка послідовність проведення XYZ-аналізу?
111. Що являє собою модель вартісного аналізу?

112. Наведіть основні напрями, відповідно до яких формуються елементи системи розподілу прибутку.
113. Розкрийте сутність податкового планування.
114. Що представляє собою дивідендна політика підприємства?
115. Які теорії доводять, що дивідендна політика не впливає на вартість підприємства?
116. Охарактеризуйте фактори вибору дивідендної політики підприємства.
117. Перелічіть основні етапи формування дивідендної політики підприємства.
118. Охарактеризуйте типи дивідендної політики підприємства.
119. Наведіть основні показники ефективності дивідендної політики.
120. Що розуміється під тезаврацією прибутку?
121. Охарактеризуйте поняття «капітал».
122. Наведіть класифікацію капіталу підприємства.
123. Як капітал відображається в бухгалтерському балансі підприємства?
124. Назвіть позитивні риси та недоліки, які характеризують власний капітал підприємства.
125. Назвіть позитивні риси та недоліки, які характеризують позиковий капітал підприємства.
126. Що є джерелом позикового капіталу підприємства?
127. Що представляє собою структура капіталу підприємства?
128. Що визначає вартість капіталу підприємства?
129. Як визначається вартість власного капіталу підприємства?
130. Як визначається вартість позикового капіталу?
131. Який вплив має податковий фактор на вартість позикового капіталу?
132. У чому полягають відмінності моделі М-М?
133. Назвіть основні теоретичні підходи Т Дональдсона щодо структури капіталу.
134. Що таке теорія асиметричної інформації?
135. Що представляє собою оптимальна структура капіталу?
136. Охарактеризуйте поняття фінансового левериджа.
137. У чому полягає зв'язок фінансового та операційного левериджа.
138. У чому полягає ефект фінансового левериджа?
139. Яке граничне значення показника фінансового левериджа?
140. Яким чином значення фінансового левериджа свідчить про фінансовий ризик на підприємстві?
141. У чому полягає операційна стратегія розвитку бізнесу?
142. Назвіть основні вартісні чинники в рамках інвестиційної та фінансової стратегії.
143. Що таке «вартісний розрив».
144. Які особливості вітчизняної практики в області стратегій зростання компаній?
145. Який економічний зміст викупу борговим фінансуванням?
146. Назвіть основні ознаки LBO.
147. Назвіть основні характеристики компаній - потенційних претендентів на викуп.
148. Наведіть приклад джерел створення вартості у викупі борговим фінансуванням.
149. У чому полягає ефективність оцінки методом реальних опціонів?
150. Що є стратегічною і тактичною метою виходу на відкриті ринки капіталу?
151. Які особливості вітчизняної практики в області стратегій зростання компаній?
152. Які витрати несе акціонерне товариство при проведенні IPO?
153. Назвіть основні етапи організації відкритої підписки.
154. Які ризики несе акціонерне товариство при проведенні IPO? Як можна добитися їх зниження?

155. Перелічіть основні етапи процесу створення вартості компанії при реструктуризації.
156. Що таке «вартісний розрив»?
157. Назвіть основні чинники, що збільшують вартість компанії в процесі злиття і поглинання.
158. Яким чином оцінюються економічні вигоди передбачуваного злиття?
159. Назвіть основні теорії злиттів і приєднань, у чому полягає кожна з них?
160. Назвіть основні чинники, що збільшують вартість компанії в процесі злиття і поглинання.
161. Яким чином оцінюються економічні вигоди передбачуваного злиття?
162. Який економічний зміст викупу борговим фінансуванням?
163. Назвіть основні ознаки LBO.
164. Наведіть приклад джерел створення вартості у викупі борговим фінансуванням.
165. Назвіть основні характеристики компаній - потенційних претендентів на викуп.

ДОДАТОК Б

Приклад завдання модульної контрольної роботи, що виконується за методикою домашньої контрольної роботи

Теоретичні питання

1. Методи дохідного підходу. Метод капіталізації доходу. Метод дисконтування грошових потоків.
2. Особливості використання закордонних компаній-аналогів при оцінці бізнесу порівняльним підходом.

Аналітичне завдання:

Оцінка вартості компанії та аналіз факторів, що впливають на її зростання.

Опис ситуації:

Уявіть, що ви є фінансовим аналітиком компанії, яка планує залучити інвесторів для розширення бізнесу. Перед залученням капіталу необхідно провести оцінку вартості компанії та визначити основні чинники, які впливають на її ринкову вартість.

Вихідні дані:

Фінансові звіти компанії за останні 3 роки (забезпечуються у вигляді таблиць з доходами, витратами, активами, зобов'язаннями та ін. на основі даних, доступних у You Control).

Прогнози щодо зміни ринкових умов та планів розвитку компанії на наступні 5 років (забезпечуються у вигляді таблиць)

Завдання:

- 1) Проведіть оцінку вартості компанії за методом дисконтування грошових потоків (DCF).
- 2) Розрахуйте вартість компанії на основі прогнозованих грошових потоків та ставки дисконтування.
- 3) Визначте основні фактори, що впливають на вартість компанії (на основі фінансових звітів та ринкових умов).
- 4) Проаналізуйте можливості підвищення вартості бізнесу шляхом:
  - Оптимізації структури капіталу.
  - Збільшення операційної ефективності.
  - Впровадження інновацій чи нових продуктів/послуг.

Представлення результату:

- 1) Підготуйте фінансовий звіт з оцінкою поточної вартості компанії.
- 2) Розробіть рекомендації щодо стратегій підвищення вартості бізнесу.
- 3) Презентуйте результати оцінки та стратегії для керівництва компанії.